

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
АГРОБІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Спеціальність 201 «Агрономія»

Допускається до захисту
Зав. кафедри землеробства, агрохімії та
грунтознавства
професор _____ І.Д. Примак
« ____ » _____ 2023 року

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

РІСТ І РОЗВИТОК РОСЛИН МІСКАНТУСУ ЗАЛЕЖНО ВІД ЯКОСТІ ВИСАДЖЕНИХ РИЗОМ В УМОВАХ ТОВ «ГРІНЛАЙН АГРОГРУП» ЯРМОЛИНЕЦЬКОГО РАЙОНУ ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

Виконав (ла) Максименко Дмитро Юрійович
прізвище, імя, по батькові, підпис

Керівник доцент Павліченко А.А.
вчене звання, прізвище, ініціали підпис

Рецензент професор Карпук Л.М.
вчене звання, прізвище, ініціали підпис

Я, _____ (ПІБ здобувача), засвічую, що кваліфікаційну роботу виконано з дотриманням принципів академічної доброчесності.

Біла Церква – 2023

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БЛЮЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**Факультет Агробіотехнологічний
Спеціальність 201 Агрономія**

Затверджую

Гарант ОП «Агрономія»

професор _____ М.Б. Грабовський
« ____ » _____ 2023 р.

**ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу здобувача**

Максименко Дмитро Юрійович

Тема: Ріст і розвиток рослин міскантусу залежно від якості висаджених ризом в умовах ТОВ «Грінлайн Агрогруп» Ярмолинецького району Хмельницької області

Затверджено наказом ректора № ____ від _____

Термін здачі студентом готової кваліфікаційної роботи в деканат: до « ____ » _____ 20__ р.

Перелік питань, що розробляються в роботі. Агрохімічний моніторинг дослідної земельної площі, погодно-кліматичні дані (кількість опадів, температура повітря, гідротермічний коефіцієнт, результати лабораторних та польових досліджень, економічні та статистичні звіти господарства)

Календарний план виконання роботи

Етап виконання	Дата виконання етапу	Відмітка про виконання
Огляд літератури	01.09.2022-01.09.2023	виконано
Методична частина	лютий 2022-2023	виконано
Дослідницька частина	квітень-жовтень 2022–2023	виконано
Оформлення роботи	квітень-жовтень 2022-2023	виконано
Перевірка на схожість	I декада листопада 2023	виконано
Подання на рецензування	II декада листопада 2023	виконано
Попередній розгляд на кафедрі	I декада грудня 2023	виконано

Керівник кваліфікаційної роботи

_____

підпис

доцент Павліченко А.А.

вчене звання, прізвище, ініціали

Здобувач

_____

підпис

Максименко Д.Ю.

прізвище, ініціали

Дата отримання завдання « ____ » _____ 20__ р.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Шевченко І.Л. Біоенергетичний інформаційно-просвітницький проект України. / І.Л. Шевченко. // Біоенергетика.№2(6).-Київ.-2022.-С.-9.
2. Друкований М.Ф. Розвиток комплексу біотехнологій – головний шлях розвитку аграрного сектора України. / М.Ф.Друкований., О.С.Яремчук., І.В. Мазур. // Збірник наукових праць. Київ. - 2011. - Випуск 12 .- С.241.
3. Пояснювальна записка до Закону України про зменшення споживання природного газу стосовно котлів на біомасі та інших видах місцевого палива. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.journal.esco.co.ua/2006_2/art123.htm.
4. Таран В.В. Производство возобновляемых источников энергии в странах ЕС / В.В.Таран., А.Н.Д.Магомедов., П.Л.Пономаренко. // Теория экономики и управления народным хозяйством: Вестник института дружбы народов Кавказа.-2011.-№17.-С.117-127.
5. Экономические аспекты выращивания ивы, мискантуса и тритикале в энергетических целях (Польша) // Экономика сельского хозяйства. Реферативный журнал -2009.-№4.-С.858.
6. Квак В.М. Оптимізація елементів технології вирощування міскантусу для виробництва біопалива в західній частині Лісостепу України : Автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. с.-г. наук.: спец. 06.01.09 «Рослинництво» // В.М. Квак. – К., 2014. – 20 с.
7. Коваль Л.В. Страхування як засіб забезпечення сталого виробництва біопалива та його облік. / Л.В. Коваль, Т.Г. Китайчук // Збірник наукових праць ІБКіЦБ. Київ. - 2013 . - Випуск 19 .- С.188.
8. Сінченко В.М. Перспективи технології виробництва біопалива./ В.М. Сінченко, М.Я Гументик, В.С. Бондар // Біоенергетика №2(4).-Київ.-2014.-С.-13.
9. Можарівська І.А. Технологія вирощування малопоширених енергетичних

культур для виробництва різних видів біопалива. / І.А. Можарівська. // Збірник наукових праць ІБКіЦБ. Київ. - 2013. - Випуск 19. - С.85.

10. Федорин Г. Роль добрив у технології вирощування міскантусу. / Г. Федорин. // Аграрний тиждень.-№.10.-2022 р.-С.47.

11. Панасюк Б.Я. Пілотна програма «альтернативні джерела енергії Вінниччини». / Б.Я. Панасюк // Біоенергетика №2(4).-Київ.-2014.-С.-18.

12. Іващенко О.О. Рослинництво як основа виробництва біопалива. / Іващенко О.О. // Збірник наукових праць ІБКіЦБ. Київ. -2011. - Випуск 12. - С.24.

13. Блюм Я.Б. Система використання біоресурсів у новітніх біотехнологіях отримання альтернативних палив. / Я.Б. Блюм., І.П. Григорюк., К.В. Дмитрук. // Київ:Аграр Медіа Груп, 2014.-С.360.

14. Камінський В. Стратегічні культури для біоенергетики. / В. Камінський, В. Віровка // Аграрний тиждень.-2014.-№15. -С.32

15. Роїк М. В. Концепція виробництва біогазу з біоенергетичних рослин в Україні. / М.В.Роїк., О.М.Ганженко., В.Л.Тимощук. // Біоенергетика. -2014. - №2. -С.6.

16. Роїк М. В. Перспективи розвитку біоенергетики в Україні. / М.В. Роїк., В.Л.Курило., О.М. Ганженко., М.Я. Гументик. // Збірник наукових праць ІБКіЦБ. Київ. -2011. - Випуск 12. -С.14.

17. *Miscanthus giganteus*. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://ua-referat.com>.

18. Роїк М.В. Концепція виробництва і використання твердих видів біопалива в Україні. /М.В. Роїк., О.М. Ганженко., В.Л.Тимощук. // Біоенергетика. - 2022.-№1(5). - С.5.

19. Квак В.М. Ріст,розвиток і продуктивність міскантусу (*Miscanthus*) за різних норм добрив. / В.М.Квак. // Збірник наукових праць ІБКіЦБ. Київ. -2012. - Випуск 14.-С.548.

20. Роїк М. В. Біоенергетика в Україні: стан та перспективи розвитку. /

М.В.Роїк., В.Л.Курило., М.Я.Гументик., О.М. Ганженко., // Біоенергетика. - 2013. -№1. -С.5.

21. Пришляк Н.В. Енергетична верба-перспективна альтернативна культура для отримання біопалива. / Пришляк Н.В., Волошина Я.В. // Біоенергетика .-№1.-Київ.-2014.-С.14.

22. Шершун М.Х. Еколого-економічні особливості розвитку біоенергетики в зоні Полісся/ М.Х. Шершун., О.І. Дребот., В.В. Коніщук. // Економіка АПК.-2012.-№9.-С.-19-23.-

23. Роженко В. Біомаса - ресурс землі. / В.Роженко.,С. Балабуха., І. Роженко., М. Джима . // Пропозиція -2012. -№1. -С.98

24. Кочеткова О.П. Світові тенденції розвитку нових нетрадиційних і поновлювальних джерел енергії. / О.П.Кочеткова., Г.П. Задорожня., О.Ф.Паладченко., О.О.Іващенко. // Збірник наукових праць ІБКіЦБ. Київ.-2011 .- Випуск 12 - С.236.

25. Гайденко О.М. Аналіз технологій заготівлі рослинної біомаси як твердого біопалива. / О.М. Гайденко., І.Л.Шевченко . // Збірник наукових праць ІБКіЦБ. Випуск 17. -Том 2. -2013. -С.352.

26 . Роїк М. В. Енергетичні культури для виробництва біопалива. / М.В.Роїк.,В.Л. Курило.,М.Я. Гументик., В.М. Квак. // Наукові праці Полтавської Державної Аграрної Академії. Том 7.-Полтава-2010.-С.12.

27. Воробей В., Гудз Н. Стан біоенергетичного ринку у 9 областях України (аналітичне дослідження). – Львів, Центр підтримки бізнесу оснований на базі Knowledge Networks. – 2023. – 38 с.

28. Роїк М. В. Клональне мікророзмноження міскантусу. Методичні рекомендації. / М.В. Роїк., В.Л.Курило ., В.І. Войтовська ., Т.М. Немяк., Н.С. Бех., О.І. Присяжнюк. // Київ - 2013. – С.

29. Биомасса в качестве топлива для котлов. [Електронний ресурс].Режим доступу: <http://recyclingforum.ru/showthread.php/387-biomassa-v-kachestve-topлива-dlya-kotlov>.

30. Мискантус в качестве сырья древесного гранулятора. [Електронний ресурс].Режим доступу: . <http://wood-pellet-mill.com/Russian/solution/miscanthus-pellets.html>.

31. Биомасса как топливо. [Електронний ресурс].Режим доступу: . <http://azbuka-kotel.ru/biomassa-kak-toplivo/>

32. Ціпоренко О.Л. Вплив площі живлення на біометричні показники міскантусу (MISCANTHUS) в умовах полісся України. / О.Л.Ціпоренко // Матеріали наукової конференції ботанічного саду. Київ 2014.-С.-49.

33. Chou C.H. MISCANTHUS plants used as an alternative biofuel material the basic studies on ecology and molecular evolution / Chou C.H // Renewable Energy.-2009.-Vol.34.-P.1908-1912.

34. Christian D.G.Growth,yeld and mineral content of MISCANTHUS *giganteus grown as a biofuel for 14 successive harvests / D.G. Christian, A.B. Riche, N.E. Yates // Industrial crops and products.-2008.-Vol.-28.-P/320-327.

35. Коцар М.О. Моніторинг видів міскантусу на посухостійкість з використанням біотехнологічних методів. / М.О.Коцар., Н.С. Бех . // Збірник наукових праць ІБКіЦБ. Випуск 17.-Том 2.-2013.-С.233.

36. Біопаливо або біологічне паливо. [Електронний ресурс]. Режим доступу :<http://uk.wikipedia.org/wiki>.

37. Калетнік Г.М. Біопаливо: ефективність його виробництва та споживання в АПК України. /Г.М. Калетнік., В.М.Пришляк. // Навчальний посібник. Київ-2011.-С.8.

38. Калетник Г.М. Розвиток ринку біопалив в Україні. /Г.М. Калетник. // Київ-2008. - С.422.

39. Производство биотоплива: опыт, проблемы, перспективы. / Минск-2008.- С.4.

40. Біоенергетика. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://pidruchniki.com/1164071137972/ekologiya/bioenergetika>.

41. Грицак І. З пелетами – до енергетичної незалежності. / І. Грицак // Аграрний тиждень. – 2013. - №21-22. - С.18.
42. Хіврич О.Б. Енергетичні рослини, як сировина для біопалива. / О.Б.Хіврич., В.Л.Курило., В.М. Квак.// Пропозиція -2011. - №6. - С.68.
43. Гументик М.Я. Вирощування та використання органічної сировини для виробництва енергії. /М.Я. Гументик . // Збірник наукових праць ІБКіЦБ. Випуск 14.-Київ.-2012.-С.546.
44. Башняк І.С. Вирощування багаторічних злакових культур для виробництва біопалива. / І.С.Башня, М.Я.Гументик. // Эксклюзивные технологии .-№3.-2010.-С.14-16.
45. Зінченко В.О. Біомаса як альтернативне джерело енергії/В.О. Зінченко // Екологічний вісник .-2005.-С.-24-25.
46. Сінченко В.М. Класифікація видів біопалива та перспективи їх виробництва в Україні. / В.М.Сінченко.,М.Я. Гументик., В.С.Бондар. // Біоенергетика . -№1.-Київ.-2014.-С.5.
47. Іваніна В.В. Енергетична ефективність агротехнологій за різних систем удобрення зерно бурякової сівозміни. / В.В. Іваніна // Цукрові буряки.- №2.-Київ.-2014.-С.15.
48. Мироненко В.Г. Енергетична цінність рослинної сировини. / В.Г.Мироненко., І.В.Свистунова., Г.С.Захарків. // Збірник наукових праць ІБКіЦБ. Київ.- 2011. - Випуск 12 .- С.62.
49. Квак В. М. Вплив строків садіння та глибини загорання ризомів міскантусу на його польову схожість. / В.М. Квак., // Цукрові буряки. -2012. - №6. -С.15.
50. Гументик М. Я. Урожайність біомаси міскантусу. /М.Я. Гументик ., В.М.Квак.,О.І. Замойський. // Біоенергетика. - Київ. -2013. -№2. -С.32.
51. Біопаливо. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://bio-energy.com.ua/index.php?catid=1:latestnews&id=326:miskantus&Itemid=1&option=com_content&view=article

52. ISK Group о гранулированном биотопливе . // Аграрний тиждень. - 2011.-№19.-С.15.
53. Арсеньєва Л. Ю. В Україні енергоресурс біомаси й досі використовують на ембріональному рівні. / Арсеньєва Л. Ю., Адамчук В. В., Власов В. І., Вовчук П. І.,Дзюба Р. І. // Зерно і хліб 2014. -№4. -С.84
54. Коцар М.О.Вплив сольового стресу in vitro на розвиток пагонів міскантусу./ М.О.Коцар. // Збірник наукових праць ІБКіЦБ. Випуск 21.-Київ.-2014.-С.-221.
55. Новая форма мискантуса китайського (веерника китайського *Miscanthus sinensis* Anders.)как перспективный источник целлюлозосодержащего сырья / (Шумный В.К.,Вепрен С.Г.,Нечипоренко и др.) // Весник ВОГиС.-2010.-Том 4,№1.-С.122-126.
56. Гізбуллін Н. Г. Біоенергетика-новий напрям досліджень. / Гізбуллін Н.Г. // Цукрові буряки.-2011.-№3.-С.6
57. McLaughlin S.B. High-value renewable energy from prairie grasses./S.B. McLaughlin.,D.G. De La Torre Ugarte, C.T. Garten [et al.]. // Environ.Sci.Technol.-2002.-P.2122-2129.
58. Monti A.Switchgrass:A valuable biomass crops for energy./ A. Monti.-Lodon:Springer-Verlag,2012.-290p.
59. Міскантус в якості сировини для гранул. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://woodpelletmachine.net/Russian/application/miscanthus-pellets.html>.
60. Фучило Я.Д. Перспективи вирощування енергетичної верби / Я.Д. Фучило, В.М., Літвін. // Сучасні аграрні технології -2013.-№7.-С.69-71.
61. Фучило Я. Енергетична верба-перспективи вирощування в Україн. / Я. Фучило, В. Літвін. // Новини агротехніки.-2013.-№1-2.-С.30-31.
62. Колпаченко Н.М.Тенденції розвитку біопалива в Україні та світі./ Н.М Колпаченко // Збірник наукових праць ІБКіЦБ. Київ. -2012. - Випуск 14 - С.551.

63. Квак В.М. Вплив маси ризомів міскантусу та густоти їх садіння на енергетичну продуктивність біомасу./ В.М. Квак / / Збірник наукових праць. Випуск 17.-Том 1.-2013.-С.146.

64. Альтернативне джерело енергії – енергетична рослина "МІСКАНТУС". [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://budgazprom.at.ua/news/alternativne_dzherelo_energiji_energetichna_roslina_miskantu_s/2011-03-22-7

65. Исследование химического состава мискантуса сорта Сорановский урожая 2013 года [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.rae.ru/fs/?section=content&op=show_article&article_id=10002769

66. Енергетичні рослини як сировина для біопалива. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://agroinform.com/article_view/31.

67. Роїк М. В. Прийняли «зелений тариф» і покращили умови розвитку альтернативної енергетики. /М.В. Роїк.,В.М. Балан., Г.І.Балабанова., В.С. Бондар., Н.Г.Гізбуллін . // Цукрові буряки. -2013. -№1. -С.7.

68. Роїк М.В. Енергетична верба: технологія вирощування та використання. / М.В. Роїк ., В.М.Сінченко. -Київ.-2022.-С.242.

69. Nalborczyk E.Rosliny alternatywne rolnictwa xxi wieku I perspektywy ich wykorzystania./ E. Nalborczyk .//Zeszyty ProblemoweNauk Rolnsczych 1999.-z.468.-s.174-30.

70. Sorensen A. Hydrolysis of Miscanthus for bioethanol production using dilute acid presoaking combined with wet explosion pretreatment and enzymatic treatment // Bioresource Technology .-2008.-Vol.99.-P.6602-6607.

71. Villaverde J.J. Miscanthus*giganteus extractives:a source of valuable phenolic compounds and sterols / J.J. Villaverde,R.M.A.Domingues,C.S.R.Freire and oth.//Journal Agricultural Food Chemistry.-2009.-Vol.57.-№9.-P.3626-3632.

72. Роїк М.В. Агропромислові енергетичні плантації –майбутнє України./ Роїк М.В., Ягольник О.Г. // Біоенергетика.№2(6).-Київ.-2022.-С.-4.

73. Мацкевич В.В. Удосконалення технології клонального мікророзмноження міскантусу. / В.В. Мацкевич, Л.М. Філіпова // Збірник наукових праць Уманського. Національного Університету садівництва. Частина 1 Агрономія. Випуск 80.-Умань-2012.-С.-129.

74. Зинченко В.А. Мискантус – как культура будущего в бионергетике. / В.А.Зинченко. // Матеріали 5 Міжнародної конференції .["Нетрадиційні і поновлювані джерела енергії як альтернативні первинним джерелам енергії в регіоні"] (Львів, 2-3 квітня 2009 р.).-Львів, 2009.-С.108-113.

75. Мискантус Гігантус. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.chinaschilf.at/russia>

76. Коляденко С.В. Проблеми та перспективи розвитку ринку біопалива в Україні та світі. / С.В. Коляденко, Д.Л. Коляденко. // Збірник наукових праць ІБКіЦБ . Випуск 19.-Київ.-2013.-С.-195.

77. Подоляк Ю. Впровадження генерації на біомасі: концептуальний підхід. / Ю. Подоляк // Аграрний тиждень.-№1-2(292-293).-Київ.-2022.-С.32.

78. Хіврич О.Б. «Біоенергетична сівозміна» як нова спеціалізація зерно просапної сівозміни./ О.Б. Хіврич // Агроном.-№4(46).-Київ.-2014.-С.184. 78.

79. Космачов В. За екологічністю паливні брикети з відходів переробки зерна переважають всі традиційні джерела енергії. / В. Космачов, Д. Космачов, В. Нестеренко // Зерно і хліб.-№1.-Київ.-2022.-С.98.

80. Комплексні енергоощадні системи виробництва і використання твердих та рідких біопалив в умовах АПК: Рекомендації для агропромислових підприємств України / / М.Д.Мельничук., В.О.Дубровін., В.Г.Мироненко., В.М. Поліщук., В.І.Кравчук., П.В.Гринько., А.В. Бурилко. -К.:»Аграр Медіа Груп», 2011.-С.144.

81. Роїк М.В. Роль і місце фітоенергетики в паливно-енергетичному комплексі України. / М.В Роїк., В.Л Курило., М.Я Гументик., О.М Ганженко. // Цукрові буряки .-№1.-Київ.-2011.-С.-6.

82. Роїк М.В. Ефективність вирощування високопродуктивних енергетичних культур / М.В.Роїк., В.Л. Курило.,М.Я. Гументик., О.М. Ганженко., В.М. Квак. // Вісник Львівського національного аграрного університету.-№15(2).-2011. С._____.

83. Калетнік Г.М. Біопаливо: продовольча, енергетична та екологічна безпека України. / Г.М. Калетнік // Біоенергетика .-№ 2.-Київ.-2013.-С.12.

84. MISCANTHUS / Міскантус . [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://c-13.herbs.on-planet.net/MISCANTHUS_Miskantus.html

85. Міскантус. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.tsvetnik.info/lawn/lawn_miscanthus.htm.

86. Щербакова Т.О. Пагоноутворююча здатність видів та сортів роду *Miscanthus Anderss* в лісостепу та поліссі України./ Т.О Щербакова // Матеріали наукових конференцій 9-11.09.2014.Національний ботанічний сад імені М.М. Гришка.

87. Зінченко В .О. Міскантус – джерело енергетичної біомаси. / В.О. Зінченко // Новини агротехніки. - 2008. -№3. -С.40.

88. Роїк М. В. Сучасний стан розвитку селекції та реєстрації представників роду *Miscanthus* в Україні та світі. / М.В. Роїк, С. М. Гонтаренко, С.О. Лашук // Збірник наукових праць Інституту біоенергетичних культур ІБКіЦБ. Київ. -2014. -Випуск 21.-С.249.